MEMORIE VAN ANTWOORD

Memorie van Antwoord m.b.t. gestelde vóórvragen ex. artikel 10 van de "Verordening op de raadscommissies en beeldvormende-, informatieve- en opiniërende bijeenkomsten Beekdaelen 2023" van de raadsfractie **VG** ten aanzien van het agendapunt **C1 Datagedreven werken** ter behandeling in de raadscommissie **cie. SLO/B&M/FLO** van **2.12.2025**

N.a.v. het Raadsvoorstel:
Vraag 1: Blz. 2: Een risico is het misbruik van persoonsgegevens. Zijn de data dan niet geanonimiseerd, d.w.z. losgekoppeld van de persoonsgegevens?

Antwoord:
Jazeker dat doen wij per definitie. Hieronder volgt een korte toelichting. In het Raadsvoorstel hebben wij dit risico benoemd. Vandaar dat wij stevige maatregelen moeten nemen voor beveiliging en privacy en hierin blijvend moeten investeren omdat kwaadwillenden steeds geraffineerder te werk gaan.
Wij moeten als gemeente in al onze processen -ook bij datagedreven werken- zeer zorgvuldig omgaan met de privacy van inwoners. Dit is wettelijk verplicht (AVG) én essentieel voor het vertrouwen. De belangrijkste maatregelen zijn:

- We werken zoveel mogelijk met geaggregeerde gegevens (bijv. postcodes i.p.v. adressen). Dit verkleint privacy risico's. Dit hebben wij ook tijdens de informatiebijeenkomst op 8 oktober jongstleden laten zien bij het Fixi-dashboard en toegelicht.
- Waar het niet per se nodig is verwerken we geen persoonsgegevens in rapportages en dashboards. Uitsluitend indien hiervoor een wettelijke basis is (grondslag) en een duidelijk omschreven doel (doelbinding) nemen wij persoonsgegevens op in een rapportage of dashboard.
- Wij verzamelen uitsluitend de gegevens die noodzakelijk zijn (dataminimalisatie).
- Ook bij het ontwikkelen van rapportages en dashboards passen wij de regel toe: "Privacy by design en privacy by default" toe, m.a.w. zijn de rapportages en dashboards per definitie zo ontworpen en in te richten dat de privacy maximaal geborgd is.
- Wij treffen de nodige beveiligingsmaatregelen, zoals versleuteling, logging, veilige opslag en toegangsbeheer. Voor de autorisaties (onderdeel van het toegangsbeheer) geldt ook weer: doelbinding en dataminimalisatie. De Chief Information Security Officer (CISO) checkt de beveiligings- en autorisatiemaatregelen.

- Voorafgaand aan het ontwikkelen van rapportages en dashboards toetsen wij samen met onze Functionaris Gegevensbescherming (FG) of de Privacy Officer (PO) op bovenstaande maatregelen. Mocht het nodig zijn om persoonsgegevens van inwoners te verwerken, dan voeren we vooraf een DPIA (Data Protection Impact Assessment) uit onder begeleiding van de FG/PO.
- Voor ingebruikname testen wij onze dashboards en rapportages zorgvuldig met onze eindgebruiker(s) en documenteren wij deze volgens de bovenstaande criteria. Ook de werking van dashboards/rapportages leggen we hierin vast, zodat deze uitlegbaar zijn.
- Van leveranciers en IT-dienstverleners eisen we dat ook zij zich houden aan wet- en regelgeving, waaronder ook de AVG, BIO/ISO27001/2 (beveiliging) en de AI-verordening.

Vraag 2: Blz. 4: De structurele kosten lopen op van 110.138 euro (2026) tot 189.470 euro (2029). Waarom lopen de kosten op en lopen de kosten na 2029 nog verder op?

Antwoord:
Uw constatering is juist dat de kosten oplopen in de periode 2026 tot en met 2029. Dit komt doordat wij datagedreven werken gefaseerd invoeren en steeds verder opbouwen. Op dit moment hebben we slechts een dataomgeving met enkele basale dashboards en bijbehorende rapportages. Hiermee is het fundament gelegd en staat de basis. In de komende periode gaan we de dashboards en rapportages uitbreiden, de benodigde gegevens laden in de dataomgeving en ook AI en GIS-technologie invoeren. Voor zover wij kunnen voorzien blijven de jaarlijkse kosten vanaf 2029 stabiel behoudens nieuwe ontwikkelingen die wij momenteel niet kunnen voorzien. In dit geval zullen wij hierover tijdig (zodra voorzienbaar) aan uw Raad rapporteren.

Vraag 3: Blz. 4: Zijn er op grond van de structurele financiële investeringen ook financiële opbrengsten te verwachten?

Antwoord:
Het betreft hier vooral kostenbesparing, efficiency en waardecreatie. Een aantal voorbeelden: kortere doorlooptijden, vroeg signalering van (multi-)problematieken in het sociaal domein (vroegtijdige maatregelen of interventies kunnen escalatie en bezwaarprocedures voorkomen, wat overigens ook voor andere dienstverleningsprocessen geldt), meer grip op kosten en kwaliteit, gerichtere inzet van mensen en middelen, efficiëntere bedrijfsvoering, efficiënter onderhoud van de openbare ruimte, minder afhankelijkheid van externe adviesbureaus die dure statische rapporten opleveren voor beleidsontwikkeling vanwege inzichten uit eigen dashboards en data, zoals bij het dataportaal vrijetijdseconomie. Ook biedt datagedreven werken in combinatie met AI en de benodigde technologie de gemeente de mogelijkheid om sneller te kunnen anticiperen op crisissituaties of complexe vaak gemeente-overstijgende ontwikkelingen en vraagstukken die samenwerking in de regio vereisen. De omvang van de financiële opbrengsten kunnen wij op voorhand niet inschatten.

Vraag 4: Bijlage 1: Evaluatie, blz. 1: Datagedreven werken is geïntroduceerd om systematisch data te verzamelen, slim te ordenen, te presenteren en te analyseren. In goed onderzoek kunnen hier nog twee stappen aan toegevoegd worden: welomschreven vraagstelling (aan de voorkant) en interpretatie (aan de achterkant). Dit zijn nu precies de twee fasen waarin de menselijke inbreng een rol speelt. In hoeverre wordt de raad betrokken bij het formuleren van vraagstellingen en het interpreteren van de analyses?

Antwoord:

Dat is correct. Het begint met een "informatieanalyse", vraagverheldering. Voordat we een dashboard of rapportage ontwikkelen gaan we vooraf in gesprek met de eindgebruiker en verdiepen we diens vraagstelling. We achterhalen wat het doel is, waarvoor en voor wie dit dashboard of deze rapportage nodig is, waarvoor hij/zij dit gaat gebruiken, en hoe dit hem/haar in zijn/haar werk helpt. Vervolgens wordt bekeken welke data(bronnen) nodig zijn, wat de beschikbaarheid en kwaliteit van deze data is. Hierbij wordt ook gelet op bedrijfsgevoelige en persoonsgegevens. In dat laatste geval wordt de FG betrokken en voeren wij een DPIA (data privacy impact assessment) uit. Ook de CISO wordt betrokken in verband met informatieveiligheid. Zodra een dashboard/rapportage ontwikkeld is, wordt dit samen met de eindgebruiker getoetst of dit is wat hij/zij verwacht. Hierbij wordt de functionele werking en data getoetst (juistheid en consistentie). De data wordt samen geduid en geïnterpreteerd. Pas daarna is het mogelijk om analyses uit te voeren.

Uw Raad wordt betrokken op het niveau dat past bij haar kaderstellende en controlerende rol. Dat betekent dat uw Raad richting geeft door kaders te stellen voor datagedreven werken en toeziet op de uitvoering, maar niet participeert in de operationele uitvoering. Het formuleren van vraagstellingen en het interpreteren van analyses gebeurt primair door de organisatie, binnen de door uw Raad vastgestelde kaders. Uw Raad bepaalt dus wát belangrijk is en welke maatschappelijke doelen centraal staan, terwijl de gemeente invult hóe de analyses worden uitgevoerd en toegepast. Zo houden we een duidelijke scheiding tussen strategische sturing en operationele uitvoering, en brengen we uw Raad in positie om uw rol effectief te vervullen. Anderzijds kunnen wij uw Raad voorzien van de dashboards die u nodig heeft voor uw kaderstellende en controlerende rol.